Europos Parlamentas
2024-2029

Užsienio reikalų komitetas

2026/2035(INI)

07.05.2026

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl naujos bendros atsakomybės už Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių santykių ateitį. Vidužemio jūros regiono paktas
(2026/2035(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Nicola Zingaretti

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 7

PRIEDAS. GAUTOS INFORMACIJOS DEKLARACIJA 8

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl naujos bendros atsakomybės už Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių santykių ateitį. Vidužemio jūros regiono paktas

(2026/2035(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 1995 m. lapkričio 27 ir 28 d. Barselonoje vykusios Europos ir Vidužemio jūros regiono valstybių ministrų konferencijos baigiamąją deklaraciją ir jos darbo programą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. spalio 16 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Vidužemio jūros regiono paktas „Viena jūra, vienas paktas, viena ateitis“ (JOIN(2025)0026),

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 20 d. Tarybos išvadas dėl Vidužemio jūros regiono pakto,

– atsižvelgdamas į 2026 m. pavasario Vidužemio jūros regiono pakto veiksmų planą,

– atsižvelgdamas į 2003 m. spalio mėn. Aukšto lygio patariamosios grupės ataskaitą „Tautų ir kultūrų dialogas Europos ir Vidužemio jūros regione“,

– atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų aplinkos programos Vidužemio jūros regiono veiksmų planą (UNEP/MAP),

– atsižvelgdamas į arabų barometro (Arab Barometer) IX bangą,

– atsižvelgdamas į savo ankstesnę rezoliuciją dėl Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių santykių,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A10-0000/2026),

A. kadangi Vidužemio jūros regionas yra bendra politinė, ekonominė ir kultūrinė erdvė; kadangi Europos ir Vidužemio jūros regiono plotmė yra bendra visos ES atsakomybė;

B. kadangi ES bendradarbiavimo su pietinėmis šalimis partnerėmis patikimumą ir veiksmingumą susilpnino suvokimas, kad jos principai taikomi nenuosekliai;

C. kadangi praėjus trisdešimčiai metų nuo Barselonos proceso pradžios daugiašališkumo, bendros atsakomybės, pilietinės visuomenės rėmimo ir žmonių tarpusavio ryšių prioritetai tebėra labai aktualūs;

D. kadangi Vidužemio jūros sąjunga pradėjo įgyvendinti institucinės reformos ir veiklos perorientavimo procesą;

E. kadangi socialiniai partneriai, ypač profesinės sąjungos ir prekybos ir pramonės rūmai, yra pagrindiniai Vidužemio jūros pakto įgyvendinimo dalyviai;

F. kadangi paktas turi būti grindžiamas vidutinės trukmės ir ilgalaike vizija, suderinta su kita daugiamete finansine programa;

G. kadangi Jo Šventenybė popiežius Leonas XIV paragino tarptautinę bendruomenę šalinti nevilties keliančias priežastis ir įspėjo neleisti, kad Vidužemio jūra taptų kapinėmis, kuriose miršta net viltis;

H. kadangi po 2023 m. rugsėjį Marselyje vykusių MED23 Vidužemio jūros susitikimų Vidužemio jūros bažnytinis koordinavimo biuras (COMED), kaip institucija, buvo įsteigtas popiežiaus Pranciškaus iniciatyva, skirtas bendrystei, taikai ir brolystei visame Vidužemio jūros baseino regione skatinti;

Vidužemio jūros regiono paktas

1. mano, kad būtina atgaivinti aktyvų gyventojų ir pilietinės visuomenės vaidmenį, siekiant Vidužemio jūros regione atkurti dialogą, stabilumą ir taiką; pabrėžia, kad Vidužemio jūros regionas negali likti konfliktų ir karų židiniu, ir ragina pereiti prie naujo etapo, grindžiamo žmonių, pilietinės visuomenės, verslo ir vietos savivaldos atstovų vaidmeniu kaip atnaujinto dialogo ir bendradarbiavimo pakto varomosios jėgos;

2. mano, kad Vidužemio jūros regiono paktas yra proga atnaujinti ir sustiprinti Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių santykius, prioritetą teikiant žmonėms, o ne vyriausybių nesutarimams ir ambicijų stokai, pasimokant iš ankstesnių bendradarbiavimo sistemų trūkumų ir grindžiant šią atnaujintą partnerystę bendru atsakomybės principu, o jos sėkmę siejant su tikru žmonių, vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės organizacijų įsitraukimu;

3. siekia atgaivinti Vidužemio jūros regioną kaip bendrą bendradarbiavimo bei ekonominių ir kultūrinių mainų erdvę, skatinančią augimą, stabilumą ir taiką;

4. palankiai vertina pirmojo Europos Komisijos nario, atsakingo už Vidužemio jūros regioną, paskyrimą ir specialaus generalinio direktorato įsteigimą; taip pat pabrėžia, kad dabar būtina užtikrinti nuoseklų politinį dėmesį ir priimti atitinkamus politinius sprendimus;

5. pritaria veiksmų plane nustatytoms prioritetinėms priemonėms; mano, kad visi šio proceso etapai turėtų atspindėti nuoseklų strateginį požiūrį, o ne tik veiksmų sąrašą;

6. pabrėžia, kad norint, jog Vidužemio jūros regiono paktas būtų sėkmingas, ji turi būti naudingas Vidužemio jūros regiono gyventojams; pakartoja, kad ypatingą dėmesį būtina skirti demokratijai, teisinei valstybei, žmogaus teisėms ir skaidrumui;

7. pripažįsta svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės organizacijų, akademinės bendruomenės ir privačiojo sektoriaus vaidmenį; mano, kad siekiant veiksmingai įgyvendinti pakto tikslus būtina pereiti nuo konsultacijų prie tikro daugiapakopio valdymo;

Institucinio ir politinio pobūdžio iššūkiai

8. mano, kad Parlamentas turi atlikti svarbų vaidmenį prižiūrint pakto įgyvendinimą, ypač stebint politikos tikslų ir siūlomų priemonių suderinamumą;

9. ragina Komisiją užtikrinti, kad prieš atnaujinant veiksmų planą ateityje būtų rengiami struktūriniai dialogai su šalimis partnerėmis ir Parlamentu;

10. reikalauja, kad Vidužemio jūros regiono sąjungos parlamentinė asamblėja (PA-UfM) atliktų esminį ir svarbesnį vaidmenį prižiūrint pakto įgyvendinimą;

11. palankiai vertina pasiūlymą įsteigti Vidužemio jūros regiono jaunimo parlamentinę asamblėją; skatina šios jaunimo asamblėjos įtvirtinimą PA-UfM sistemoje;

12. pabrėžia pietų šalių tarpusavio ryšių stiprinimo ir regioninio dialogo skatinimo svarbą;

13. primygtinai pabrėžia, kad Europos ir Vidužemio jūros regiono partnerystei turi būti užtikrintas pakankamas finansavimas kitoje daugiametėje finansinėje programoje ir kad galiausiai pakto užmojų lygis bus vertinamas pagal jam skirtus išteklius;

Žmonės

14. labai palankiai vertina Vidužemio jūros regiono universitetų iniciatyvą; pabrėžia, kad akademinis bendradarbiavimas yra veiksmingiausias, kai vyksta tiesiogiai ir asmeniškai, ir mano, kad partnerysčių tinklas yra patikimiausia priemonė šiam tikslui pasiekti;

15. primena, kad studentų vizos sudaro ribotą ir valdomą migracijos srauto dalį, kai jos yra integruotos į struktūriškai organizuotą bendradarbiavimą su vietos valdžios institucijomis ir universitetais;

16. ragina Komisiją ir valstybes nares plėsti mobilumą tarp pietų ir Vidužemio jūros regiono šalių, pasitelkiant paspartintą „Euromed Visa“ programą ir pertvarkytą „Erasmus+“ programą;

17. siūlo įsteigti oficialų konsultavimosi su pilietine visuomene mechanizmą, susietą su pakto valdymo struktūra;

Tvaresnės ir labiau integruotos ekonomikos

18. remia prekybos santykių modernizavimą ir investicijų srautų didinimą pasitelkiant naujas susitarimų formas, ypač tose srityse, kuriose abipusė nauda yra didelė;

19. pažymi, kad Vidužemio jūros regionas turi didžiulį neišnaudotą saulės, vėjo ir vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių potencialą, kurį būtina toliau plėtoti kaip strateginį regioninio energetinio saugumo šaltinį, prisidedant prie perėjimo prie žaliosios ekonomikos pasitelkiant atsinaujinančiąją energiją, tinklų jungtis, energijos saugojimo infrastruktūrą ir energijos vartojimo efektyvumą;

20. pabrėžia mėlynosios ekonomikos, kaip vieno iš pagrindinių tvaraus vystymosi ir darbo vietų kūrimo Vidužemio jūros regione veiksnių, svarbą;

21. pabrėžia, kad įgyvendinant Vidužemio jūros regiono šalių bendradarbiavimo atsinaujinančiosios energijos ir švarių technologijų srityje iniciatyvą (T-MED) reikia pereiti nuo epizodinio bendradarbiavimo prie struktūruotos projektų bazės;

Pasirengimas ir migracijos valdymas

22. pabrėžia, kad pakte suteikiama galimybė kurti naują ir kompleksinę Europos ir Vidužemio jūros regiono judumo erdvę, remiant pasiekimus ekonominio bendradarbiavimo, startuolių, mažųjų ir vidutinių įmonių, jaunimo, studentų ir akademinio bei mokslinio bendradarbiavimo srityse;

23. ragina, bendradarbiaujant su privačiuoju sektoriumi, laikytis konstruktyvaus požiūrio į teisėtą migraciją, nuolat skiriant dėmesį talentų ir žmonių ugdymui;

24. ragina reaguoti į neatidėliotinus veiklos poreikius ir ilgalaikius struktūrinius veiksnius;

25. pabrėžia, kad migracija yra daugialypis reiškinys, į kurį reikia reaguoti taikant visapusišką, teisėmis grindžiamą ir į žmogų orientuotą požiūrį;

26. dar kartą pabrėžia žmonių gyvenimo vertę prisimenant tūkstančius žmonių, kurie prarado gyvybes arba dingo be žinios dėl neteisėto žmonių gabenimo ir prekybos žmonėmis tinklų veiklos; siūlo Komisijai imtis atitinkamų priemonių ir pradėti iniciatyvą, kuria būtų siekiama atkurti Vidužemio jūroje žuvusių aukų teisę į vardą, siekiant taip pagerbti visų žmonių orumą ir įspėti ateities kartas;

°

° °

27. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininkės pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Vidužemio jūros regiono parlamentinės asamblėjos (PA-UfM) pirmininkui, Vidužemio jūros regiono sąjungos (UfM) generaliniam sekretoriui ir Vidužemio jūros regiono sąjungos (UfM) valstybėms narėms iš pietų Vidužemio jūros regiono.

AIŠKINAMOJI DALIS

Šiame pranešime išdėstoma Parlamento pozicija dėl Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių santykių ateities, ypatingą dėmesį skiriant neseniai pasirašytam Vidužemio jūros regiono paktui. Laikotarpiu, kai Vidužemio jūros regionas rizikuoja vėl tapti konflikto, neapykantos ir karo zona, šis pranešimas grindžiamas įsitikinimu, kad neturime pasiduoti susiskaldymui ir nestabilumui. Priešingai, turime pradėti naują bendradarbiavimo ir bendros atsakomybės etapą, kuriame svarbų vaidmenį atliktų ne tik institucijos, bet ir žmonės, pilietinė visuomenė, verslo įmonės bei vietos valdžia – visi, kurie gali tapti svarbiais atnaujinto Europos ir Vidužemio jūros regiono pakto kūrėjais. Atsižvelgiant į tai, pranešime siekiama apibrėžti pagrindinius Parlamento ateities prioritetus, vadovaujantis bendros atsakomybės principu.

Praėjus trisdešimčiai metų nuo Barselonos proceso pradžios, Vidužemio jūros regionas vėl sulaukia didelio tarptautinio susidomėjimo. Šis augantis susidomėjimas pasireiškia metu, kai vyrauja susiskaldymas, geopolitinė įtampa, besitęsiantys konfliktai ir didėjanti nelygybė. Reaguodama į šiuos iššūkius, Europos Komisija siekia atnaujinti visapusišką politinę, ekonominę, diplomatinę ir kultūrinę iniciatyvą, kuria būtų siekiama atgaivinti dialogą, sustiprinti bendradarbiavimą ir iš naujo užtikrinti reguliarų įsitraukimą visame regione. Šios pastangos buvo apibendrintos Vidužemio jūros pakte, taip pat paskyrus pirmąjį Europos Komisijos narį, atsakingą už Vidužemio jūros regioną, ir įsteigus atskirą generalinį direktoratą.

Šis atnaujintas ES ir jos pietinių kaimynių bendradarbiavimas suteikia išskirtinę galimybę ištaisyti ankstesnius trūkumus, ypač susijusius su ribotomis valdymo struktūromis, nepakankamu finansiniu užmoju ir pernelyg didele priklausomybe nuo dvišalių susitarimų, o ne nuo ilgalaikės transformacijos ir tikros abipusės bendros atsakomybės. Pranešime ypatingas dėmesys skiriamas pakto žmonių tarpusavio ryšiams ir pabrėžiama, kad kuriant tikrą bendrą Vidužemio jūros regiono erdvę žmogiškieji ryšiai ir demokratija yra pagrindiniai Europos ir Vidužemio jūros regiono šalių santykių ramsčiai.

PRIEDAS. GAUTOS INFORMACIJOS DEKLARACIJA

Pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį pranešėjas pareiškia, kad į savo pranešimą įtraukė su dokumento dalyku susijusią informaciją, kurią, rengdamas pranešimo projektą, gavo iš toliau nurodytų interesų grupių atstovų, kuriems taikomas Tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro[1], arba trečiųjų šalių valdžios institucijų, įskaitant jų diplomatines atstovybes ir ambasadas, atstovų:

1. Interesų grupių atstovai, kuriems taikomas Tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro
Natural Resource Governance Institute
UNIMED - Mediterranean Universities Union
CIDOB (Barcelona Centre for International Affairs)
Open arms
Istituto Affari Internazionali
EuroMed Rights
MedCities
CPMR-CONFERENCE OF PERIPHERAL MARITIME REGIONS
ECCO think tank
The Platform of Israeli NGOs for Human Rights
Médecins Sans Frontières (OCB/LuxOR)
Anna Lindh Foundation
European Alliance Group (CoR)
Human Rights Watch
Foundation for European Progressive Studies
Mediterranea Saving Humans
Human Rights Watch
MEDPORTS Association
CeSPI
Diplomeds
University of Salento
Italian Institute of International Political Studies (ISPI)
OMEC
Enel
European University Institute
International Union of Socialist Youth IUSY
Eni S.p.A.
Avocats Sans Frontières
European Institute of the Mediterranean (IEMed)
European Commission
Comité européen des régions
Euro-Mediterranean Regional and Local Assembly (ARLEM)

[1] 2021 m. gegužės mėn. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro (OL L 207, 2021 6 11, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

European Economic and Social Committee
UNIDO
Union for the Mediterranean (UfM)
UN Brussels Office
World Bank Group
Sea-Watch
UNESCO
Association of Chambers of Commerce and Industry of the Mediterranean (ASCAME)
President of the Chamber of Commerce of Barcelona
ETUC
Port of Algeciras - Autoridad Portuaria Bahía de Algeciras
2. Trečiųjų šalių valdžios institucijų, įskaitant jų diplomatines atstovybes ir ambasadas, atstovai
–

Šį sąrašą parengė ir visą atsakomybę už jį prisiima pranešėjas.

Jeigu sąraše esančių fizinių asmenų tapatybę galima nustatyti pagal jų vardą ir pavardę, jų pareigas arba pagal abu požymius, pranešėjas pareiškia, kad jis atitinkamiems fiziniams asmenims pateikė Europos Parlamento pranešimą dėl duomenų apsaugos Nr. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), kuriame išdėstytos jų asmens duomenų tvarkymui taikomos sąlygos ir su tuo tvarkymu susijusios teisės.